

ZOOLOGISCHE MEDEDEELINGEN

UITGEGEVEN VANWEGE

's RIJKS MUSEUM VAN NATUURLIJKE HISTORIE

Deel IV.	te LEIDEN	Aflevering 2.
----------	--------------	---------------

VI. — DE IDENTITEIT VAN MUS DIARDII JENTINK DOOR M. D. HORST EN DR. O. L. E. DE RAADT.

In November 1879 beschreef Dr. F. A. Jentink¹⁾ onder den naam van *Mus diardii* n. sp. een rattenexemplaar uit het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden; deze rat was, blijkens het daaraan gehechte en door Jentink zelf geschreven etiket, in 1864 door Diard in West-Java gevonden.

Met betrekking tot de kleur van den pels, grootte der ooren, lengte van kop + lichaam, staart en achterpoot laten wij hieronder Jentink's beschrijving van dit exemplaar volgen:

„Fur composed of three kinds of hairs: 1° woolly hairs, slate-colored near the base and for the rest rusty; 2° spinous hairs, very narrow and flexible, white near the base, dusky brown towards the tip; and 3° longer bristles, brown colored. Underparts covered only with woolly hairs, slate-colored near the base and for the rest yellowish rusty.

Ears rather short, rounded	18 m.m.
Head and body	218 „
Tail shorter than head and body	178 „
Hind foot	34 „ ”

Bij het onderzoek van dit exemplaar nu, ons voor dit doel door den Directeur van het Rijksmuseum, Dr. E. D. van Oort, met de grootste welwillendheid ter beschikking gesteld, waarvoor wij Z.E. ZeerGel. hierbij onzen besten dank betuigen, bleek ons het volgende:

1°. De kleur van den pels komt geheel overeen met de door Jentink hiervan gegeven beschrijving, derhalve met die van de Javaansche groote huisrat (*Mus rattus griseiventer* Bonhote) en niet met die van de Javaansche veld(sawa'h)rat.

1) Notes from the Leyden Museum, II, 1880, p. 13.

2°. De ooren zijn rond en groot. Dit laatste wordt vooral duidelijk bij vergelijking met de ooren b.v. van *Nesokia setifera*.

3°. De lengte van kop + lichaam is, over den sterk gebogen rug gemeten, 218 m.m., op de thans gebruikelijke wijze over den buik gemeten, echter slechts 165 m.m., aldus een verschil gevend van niet minder dan 53 m.m.

De lengte van kop + lichaam, over den buik gemeten, moet in werkelijkheid evenwel nog minder dan 165 m.m. hebben bedragen, aangezien het lichaam, op den rug gelegd, ook een duidelijke zijdelingsche kromming vertoont. Wij meenen dan ook de ware lengte van kop + lichaam, over den buik gemeten, op niet grooter dan 160 m.m. te moeten schatten.

4°. De lengte van den staart bedraagt 178 m.m.

5°. De lengte van den voet is 34 m.m.

6°. De betreffende rat is een ♀ exemplaar. De tepels zijn duidelijk te zien, aan elken kant pectoraal 2 en inguinaal (abdominaal) 3. De mamillair-formule is derhalve $\frac{2}{3} = 10$.

7°. Het voetdiagnosticum van de Raadt ¹⁾ is niet waar te nemen, niet alleen door de sterke uitdroging der huid, doch vooral ook als gevolg der omstandigheid, dat bij het opzetten de voeten zijn beschadigd door het inbrengen van een metaaldraad.

Uit het bovenstaande wordt zonder meer duidelijk, dat wij in casu te doen hebben met een typisch exemplaar van de Javaansche groote huisrat (*Mus rattus griseiventer* Bonhote). Tevens wordt daaruit verklaard, waarom Jentink dit dier abusievelijk als een kortstaartige rat heeft beschreven en voorts, hoe als gevolg hiervan de Beaufort ²⁾ er toe gekomen is, Jentink's beschrijving van dit rattenexemplaar van toepassing te achten op de Indische veld(sawah)rat, in stede van op de groote huisrat.

Intusschen wil het ons — en ook Dr. van Oort — voorkomen, dat de nomenclatuur der Indische ratten thans zal behooren te worden gewijzigd. Immers Bonhote ³⁾ beschreef zijn griseiventertype, in vele opzichten overeenkomend met *Mus diardii* n. sp. van Jentink, eerst in het jaar 1903, Jentink reeds in het jaar 1879.

De Javaansche groote huisrat, tot dusverre *Mus rattus griseiventer* Bonhote geheeten, zal derhalve voortaan *Mus rattus diardii* Jentink moeten worden genoemd, terwijl de Indische veld(sawah)rat, tot dusverre *Mus*

1) Mededeelingen van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst in Nederlandsch-Indië, 1913, deel II, 2e bundel, blz. 32.

2) L. c. blz. 9.

3) Fasciculi Malayenses, Zoology, I, 1903, blz. 33.

rattus diardii Jentink geheeten, voortaan een anderen naam zal dienen te dragen.

De vraag is thans, hoe deze naam zal moeten luiden. Het door Bonhote ¹⁾ in 1903 met den naam van „*Pyctoris*” (later omgedoopt in *Jalorensis*) aangeduide rattentype van het Maleische schiereiland is zeker niet identisch met de Indische sawahrat, aangezien, zooals uit de volgende maten blijkt, *Mus jalorensis* een relatief kleine, langstaartige rat, de Indische sawahrat daarentegen een veel grootere, kortstaartige rat is.

	<i>Mus jalorensis</i> Bonhote.	Indische sawahrat.
Lengte kop + lichaam	145 m.m.	200 m.m.
Lengte staart	165 „	180 „
Lengte voet	30 „	34 „

Het is derhalve niet doenlijk, den naam *Mus jalorensis* Bonhote toe te kennen aan de Indische sawahrat. Wij stellen daarom voor, deze rat, die het eerst nauwkeurig onderzocht is door van Loghem en de Bussy ²⁾, later volkomen geïdentificeerd werd door van Loghem ³⁾, voortaan te bestempelen met den naam van *Mus rattus brevicaudatus*.

April 1918.

---

1) Fasciculi Malayenses, Zoology, I, 1903, blz. 32.

2) Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde, 1910, tweede helft, N°. 20, blz. 1800.

3) Mededeelingen van den Burgerlijken Geneeskundigen Dienst in Nederlandsch-Indië, 1912, deel I, blz. 143.